

Jord – en levende organisme.

Jordorganiske forbindelser: Jordkarbon – Jordnitrogen – Jordhelse(jordfruktbarhet)

Metode for tilbakeføring av lokal mikroorganismer til jord.

Haugerud landbruketjenester

De lokale, jordboende mikroorganismene er de som passer best for din hage og for mange av de plantene som du ønsker å dyrke. Når vi dyrker matvekster vil vi stort sett alltid forstyrre jorden og de som bor i den selv om vi prøver så godt vi kan å dyrke på naturen sine premisser. Vi trenger et stort mangfold av alle typer jordorganismer fra de minste (virus, bakterier, jordboende sopper m.fl.) til de største (innsekter, meitemarker m.fl.) for at plantene vi dyrker skal kunne holde seg så friske som mulig og gi en næringsrik og god avling. Derfor er det viktig jevnlig å tilføre et mangfold av lokale, jordboende mikroorganismer til hagejorda. Dette kan gjøres på mange ulike måter. Her beskrives en metode som er billig og som alle kan få til uten store vanskeligheter:

1. Samle litt overflatejord fra et løvtrebestand i nærheten av der du bor. Spør gjerne grunneier om lov. Bruk hendene (ha gjerne hansker på) og skyv vekk dødt løv, kvister og liknende fra jordoverflaten. Ved å bruke fingrene (med hansker på) som «rake» samler du sammen en liter eller to av overflatejorda. Deretter legger du det døde løvet og kvistene som du tok bort tilbake igjen på plass – dette er viktig for at jorda du tok bort skal bygges raskt opp igjen.

2. Bruk en bøtte eller tønne (enklest å bruke plastbøtte eller plasttønne, men bruk det du har tilgjengelig) som er tilpasset hvordan du dyrker. Dyrker du i potter, balkongkasser eller liknende trenger du kanskje bare en bøtte som rommer 5 eller 10 liter vann. Har du mange pallekarmer eller dyrker et mindre eller større jordstykke trenger du en større bøtte eller kanskje til og med en tønne som rommer 100 eller 200 liter.

3. Fyll den beholderen du velger å bruke med vann. Bruker du vanlig, kommunalt springvann så la det stå i vannbeholderen en dag før du fortsetter – dette for at eventuell klor gass skal få tid til å forsvinne – klor dreper mikroorganismer. Har du mulighet for å samle opp regnvann eller har tilgang til brønnvann e.l. er det en fordel, men kommunalt vann er helt ok om du lufter det et døgn før bruk.

4. Tilsett 1 gram havsalt pr. liter vann. Til 10 liter vann trenger du 10 gram havsalt og til 100 liter vann trenger du 100 gram havsalt osv. Løs gjerne havsaltet opp i litt av vannet først og tøm det deretter tilbake i vannbeholderen. Havsalt for du kjøpt i dagligvarebutikken som du bruker – trenger du større mengder kan du kjøpe en hel sekk hos f.eks. Felleskjøpet for en rimelig penge.

5. Kok poteter med skallet på. Beregne 2 gram poteter pr. liter vann. Til 10 liter vann trenger du 20 gram kokte poteter – til 100 liter vann vil du trenge 200 gram kokte poteter osv. Bruk litt av kokevannet (la det avkjøles først) og ta potetmengden du skal bruke og mos potetene ved å bruke hendene (eller bruk en stavmikser) slik at det blir en tynn potetsuppe. Tøm potetsuppa opp i vannbeholderen (havsaltet og potetsuppa er mat for mikroorganismene som er i overflatejorda og bidrar til at mikrobene formerer seg sterkt i vannbeholderen). Bruk en tresleiv eller treplanke og rør potetsuppa forsiktig inn i vannet.

6. Ta en håndfull eller to av overflatejorda du har samlet inn på forhånd og putt den i en «te-pose». «Te-posen» kan du lage av en gammel nylonstrømpebukse eller du kan bruke en vaskepose (veldig grei å bruke da den har glidelås og kan brukes mange ganger) eller en annen type pose som er porøs og slipper gjennom vann og mikroorganismer. Du kan også tilsette overflatejorda direkte i beholderen uten å bruke en «te-pose». Du bør da røre den godt ut med en tresleiv eller treplanke. Bakdelen med å ikke bruke en «te-pose» er at mye av overflatejorda vil flyte opp og legge seg på overflaten og at færre mikrober kommer over i vannet. Bruker du denne metoden bør du bruke et dørslag for å sile ut de største partiklene når oppformeringen er ferdig – ellers vil spredtuten på vannekanna fort bli tett.

7. Legg «te-posen» med overflatejorda ned i vannbeholderen – pass på at den blir værende nede i beholderen og ikke blir liggende å flyte på overflaten. Det kan være nødvendig å legge en liten stein sammen med overflatejorda i posen for å sikre at posen ikke flyter opp.

8. La vannbeholderen stå i romtemperatur. Du skal ikke røre i vannbeholderen. Om sommeren kan du la vannbeholderen stå ute.

9. Etter ca. 24 timer vil du se at det dannes luftbobler på overflaten. Disse vil bli flere og flere og vil nå et maksimum etter ca. 48 til 72 timer (2 - 3 døgn) ved en romtemperatur på ca. 18 – 20 grader C. Det vil i noen tilfeller da være en klar rand uten luftbobler rundt innerkanten av beholderen. Oppformeringen av mikrobene er nå på sitt høyeste og klar til bruk. Den må nå brukes innen få timer. Bland den ut i forholdet 1:10 (bruker du kommunalt springvann – husk at vannet må være luftet omkring et døgn før du bruker vannet til å fortynne – ellers kan kloren drepe mikrobene som du har formert opp) og vann det ut i pottene dine, blomsterkassene, pallekarmen eller på hagejorda di. Bruk rikelig med vann slik at mikrobene kommer dypt ned i jorden der røttene er eller vil vokse ned til.

Hvor ofte bør du tilføre lokale mikroorganismer til dyrkingsjorda di? Her er noen «tommelfinger» anbefalinger. Anbefalingene er basert på en uttynning på 1:10 (1 del mikrobeblanding til 10 liter vann). Husk at kommunalt springvann kan inneholde klor – tapp opp noen bøtter på forhånd og la det stå et døgn før bruk. Dette bør du tenke på når du vanner plantene dine ellers også – klor i vannet dreper mikroorganismer.

- Vann gjerne oppalsjorda di før såing og prikling med mikrobeblandingen.
- Dypp planter i mikrobeblandingen umiddelbart før utplanting.
- Dypp settepoteter, setteløk og andre knoller i mikrobeblandingen umiddelbart før setting – de må ikke tørke ut etter dypping.
- Vann pottejorda di, pallekarmen din, hagejorda di o.l. helst 4 ganger med mikrobeblandingen før såing og utplanting om våren – bruk rikelig med vann slik at mikroorganismene kommer ned i hele vekstsonen.
- Vann nå og da med mikrobeblanding gjennom hele vekstsesongen.
- Frukttrær, bærbusker, jordbær o.l. vannes med mikrobeblanding tidlig om våren før blomstring og om høsten etter bladfall. Bruk rikelig med vann.

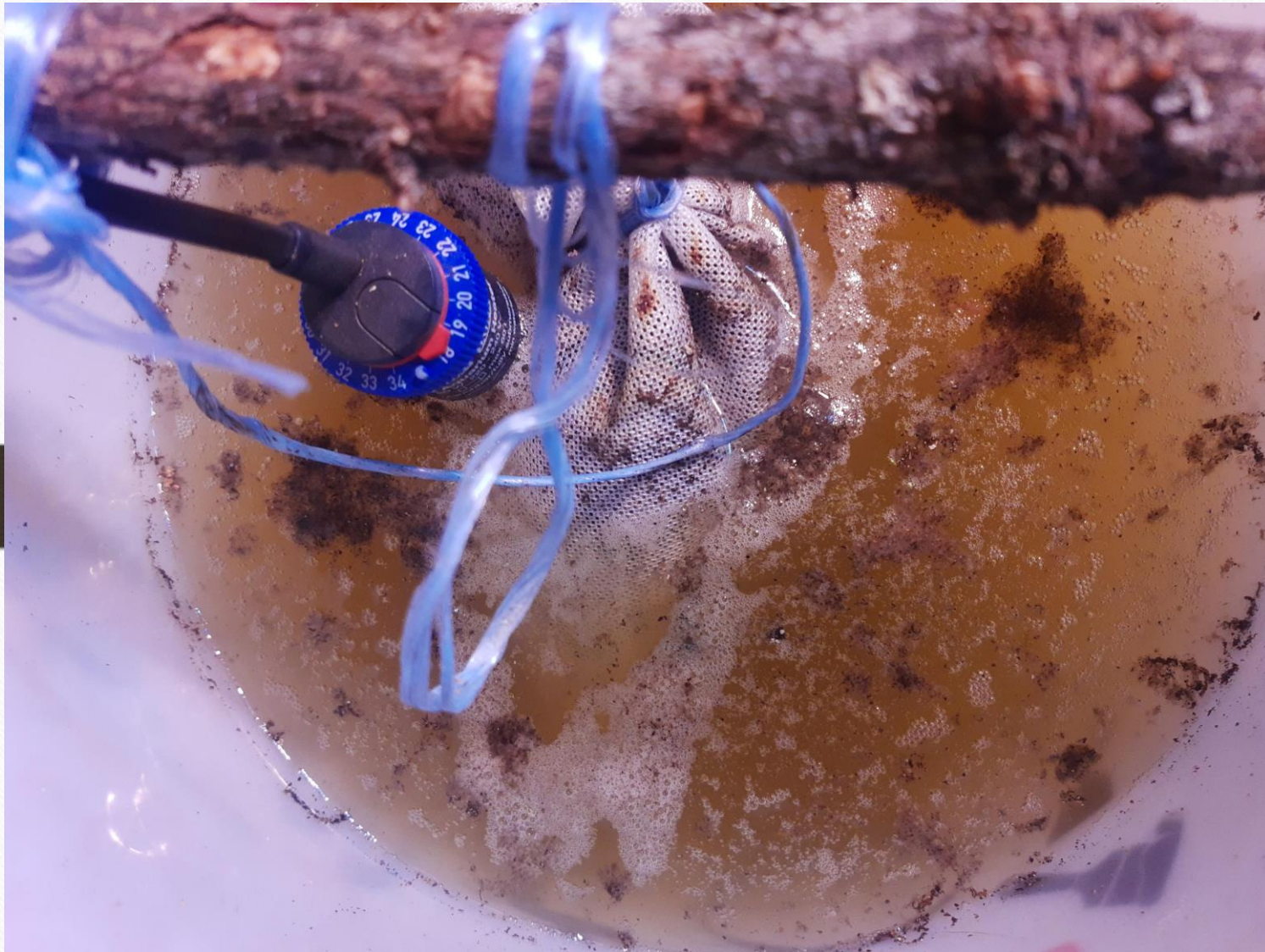

Etter ca. 30 timer ved 18 grader C begynner det å dannes små bobler i overflaten.

Etter ca. 48 timer ved 18 grader C er boblene på sitt maksimum og antall mikrober på sitt høyeste. «Brygget» er nå klar til bruk og bør brukes innen kort tid,

Etter ca. 72 timer ved 18 grader C er boblene i ferd med å avta. Antall mikrober går nå fort nedover og «brygget» må brukes umiddelbart.

---

*Haugerud landbrukstjenester
2021*